

ville være Jurister, at underkaste sig en lille Til-lægsegamen i Latin; men man har nu her stillet ganske de samme Fordringer som ved den anden videre gaaende humanistiske Gren af Skolen, hvilket sikkert ikke var Mening. Ligeledes kunde vel nævnes Fordringerne i Mathematik i de humanistiske Afdelinger. Jeg skal som sagt, saaledes som Sagen foreligger, indskrænke mig til ganske i Almindelighed at nævne dette Forhold. Jeg tror, at det, der blev ytret af det ærede Medlem for Beile (Th. Nielsen), og som ogsaa tilbøds blev anbefalet af min ærede Sidemand (Brix), og som Ministeren til en vis Grad erklærede at kunne gaa ind paa, vilde være en utvilsom Fordel, og blandt Andet ogsaa vilde kunne gjøre, at man for Dieblisset ikke ubetinget bør udtale sig for Nedlæggelsen af slet besøgte lærde Skoler. Det er ganske vist rigtigt, at man bør komme til at udvide disse Skoler, ikke blot til at være til for vordende Embedsmænds Skyld, men saaledes, at de skulde være Skoler for alle Dannede. Der er ikke den fjerneste Grund til, at de, der skulle være Embedsmænd, navnlig indtil de komme i den senere Alder, indtil de blive temmelig nær vogne, at de før skulle have en anden Dannelse, end andre Folk i lignende betydelige Stillinger skulle have. De Krav, der ifølge Embedsmændenes Livsstilling stilles med Hensyn til Dygtighed og Dannelse, staa i Almindelighed neppe paa nogen Maade over de Krav, der stilles til Folk i mange betydeligere private Stillinger. Jeg ser ikke nogen som helst Grund til, at ikke Skolerne maatte blive indrettede saaledes, at de væsentlig tilfredsstille og væsentlig blive benyttede, ikke blot af dem, der ville være Embedsmænd, men ogsaa af Folk, der ville indtræde i andre Stillinger. (Chr. Kimestrad: Det kunne de ogsaa nu!) Nei, de lærde Skoler ere ikke saaledes indrettede nu, at fornuftige Folk, der ville være Landmænd (Saa: „Kjøbmænd“) ja ogsaa Kjøbmænd, kunne søge dem, fordi de der lære Ting, som ikke ere beregnede paa en Udvikling af den menneskelige Aand, ikke give en Døvelse af Tænkningen, ikke bringe et reelt Indhold i Aanden, men kun visse positive Kundskaber, som man tidligere har ment være uundværlige eller nyttige for Embedsstanden. (Modsigelse af Chr. Kimestrad.) Ikke blot i de lærde Sprog Afdeling, men ogsaa i den anden Afdeling, hvor Mathematik er Døvefaget, er der fuldt op at stærke bort af den lærde Undervisning, for at den skulde kunne passe for dem, der tidlig skulle i praktiske Stillinger. Dette er imidlertid et Onne, som vilde føre for vidt ved denne Forhandling, og det var kun en Ytring af et Medlem i min Nærhed, der bragte mig tilbage hertil; men jeg vover ikke at døve derved eller ved denne Leilighed gaa videre ind derpaa. Svad jeg fremhæver i dette Dieblis om Uanskeligheden af, at de lærde Skoler kunde blive saaledes udvidede, at de bleve Skoler for Alle, og ikke blot for dem, der senere

skulle være Embedsmænd, gjør jeg navnlig af Hensyn til den Betragtning, der blev gjort gjældende af et æret Medlem for Kjøbenhavn (Brix) og af den ærede Minister. Det forekommer mig i høi Grad ønskeligt og heldigt, om man kunde lægge den første Del af Skoleundervisningen til en Fællesskole; men der er imidlertid i mine Dine tillige i den Ordning, der blev antydet af den ærede Minister, en vis Fare, hvis der ikke bliver taget særlige Hensyn. Det synes mig meget ønskeligt, at man saaledes kan faae en vis Fællesskole indtil Præliminæregamen; men jeg ser ikke rettere, end at der er nogen Risiko, i alt Fald naar Administrationen ikke har i høi Grad sin Opmærksomhed henvendt derpaa, ved at henlægge dette til den samme Bestyrelse som de lærde Skoler. Det staa for mig derfor som noget tvivlsomt, hvorvidt denne Ordning af Sagen vil være heldig. Skal man der opnaa noget Godt, maa det være saaledes, at Eleverne kunne komme fra alle Kjøbstæder til 5te eller 6te Klasse, jeg husker ikke nøie Navnet paa Klasserne i den nuværende Ordning. Men der er den Fare, naar man tillader den samme Skolebestyrelse tillige at indrette de andre Klasser, at det netop vanskeliggjøres at gaa over fra Skoler i de andre Byer til disse Skoler. Af denne Grund ser jeg ogsaa med nogen Mistillid og Uvil paa det Forhold, vi allerede have med de lavere Klasser. Vi have jo bestemt, at de 2 laveste Klasser skulde nedlægges, og de ere nedlagte efter Løven; men faktisk bestaa de ofte endnu med de samme Lærere. Det Samme risikerer man nu her, at man paa en Maade tvinger Disciplene til at gaa ind i disse Skoler, og vi opnaa da let ikke, hvad der var Hensigten, at man skulde kunne rindtomkring i Landet opnaa en vis Dannelse indtil det Trin, hvor der kræves Undervisning, i den lærde Skole, at man ligesaavel senere kunde komme i disse Skoler. Skal man opnaa det Gode, som Ministeren tilsigter ved denne Ordning, maa man paa det Bestemteste holde paa, at Disciplene ikke blot kunne gaa over fra de lavere Klasser ved selve Skolen, men at det gjøres lige saa let at komme paa dette senere Tidspunkt fra en anden By til en lærd Skole. Saa havde vi vistnok opnaaet noget Stort og Betydeligt for Dannelsen her i Landet, og saa vilde man ogsaa se, at Antallet af dem, der kunne gaa den Vej, vil blive ganske anderledes betydeligt. Jeg vil ønske, at det ærede Medlem for Beile (Th. Nielsen), som jo utvilsomt ogsaa fra mere end en Side har grundigt Kjendskab til Seminariernes Forhold, vilde noget nærmere have udviklet den Tante, han fremsatte, om man ogsaa der kunde opnaa en mere almindelig Dannelse. Thi jeg er ganske enig med ham i, at skulde vi vedblive at holde paa Seminarierne, skulle vi ikke stærkere end hidtil komme med Fordringer om Seminariernes Nedlæggelse, saa maa vi, — og jeg tror ogsaa, at de, der holde paa Seminarierne, ere villige dertil, — gjøre dem til